

Universitetet
i Stavanger

FAKULTET FOR UTDANNINGSVITENSKAP

BACHELOROPPGAVE

Studieprogram: BBDBAC/BBLBAC –
Barnehagelærer – Heltid

Høst 2023

Kandidatnummer(e):
1611 & 1618

Tittel: Fremme av flerspråklige barns språkkompetanse: Barnehagens rolle og strategier

Fag: Drama

Hoved begreper i oppgaven : Flerspråkligbarn, språkkompetanse, Tilhørighet, Forelder samarbeider, Tilrettelegging og Voksenrolle

Side tall: 35

Stavanger

04.01.2024

.....
dato/år

Innholdsfortegnelse

Innholdsfortegnelse

INNHALDSFORTEGNELSE	2
SAMMENDRAG	3
INNLEDNING	4
1.2 BAKGRUNN OG PROBLEMSTILLING	4
1.2 BEGREPSAVKLARING	5
1.3 OPPGAVENS OPPBYGNING	6
2. TEORI	7
2.1 INKLUDERING OG MEDVIRKNING	7
2.2 DELTAKELSE	8
2.3 ANERKJENNELSE	8
2.4 DRAMATISK LEK OG ROLLELEK	9
2.6 TILHØRIGHET	12
2.7 VOKSENROLLE	12
2.8 MANGEL PÅ KUNNSKAP	13
2.9 VYGOTSKY SOSIOKULTURELT LÆRINGSSYN	14
3.0 METODE	15
3.1 TILGANG TIL FELTET	15
3.2 VALG AV METODE OG INNSAMLINGSTRATEGI	15
3.4 GJENNOMFØRING AV DIDAKTISK OPPLEGG OG INTERVJU	17
3.5 ANALYSER	18
3.6 FORSKNINGSETIKK	18
3.7 VALIDITETSVURDERING	19
4.0 DRØFTING	20
4.1 OPPMUNTRING AV FLERSPRÅKLIGBARNES DELTAKELSE I DRAMATISK LEK	20
4.2 BRUK AV STØTTEMATERIELL I LEK	21
4.3 SYNLIJJØRING AV FLERSPRÅKLIGE BARN I BARNEHAGEN	23
4.4 SAMARBEID MED FORELDRENE	24
4.5 TILRETTELEGGING MELLOM NORSK OG FLERSPRÅKLIGE BARN I LEKEN	26
5. OPPSUMMERING	28
VEDLEGG 1	31
INTERVJUGUIDE	35

Sammendrag

Oppgaven våres er basert på et forskningsintervju som vi hadde i barnehage med som jobber med flerspråkligbarn. Problemstillingen vårt var: «**Hvordan tilrettelegger barnehagen for flerspråklige barns språkkompetanse?**» Metoden vi valgte å bruke var kvalitative forskningsintervju, og vi intervjuet to pedagogiske ledere i en barnehage fra to forskjellige avdelinger, både små og store avdelinger. Funnene våre omhandler tilrettelegging for flerspråklige barn og skapning av trygghet, både for flerspråklige barn og for oss selv i den voksenrollen. Gjennom oppgaven har vi hatt fokus på hvordan barnehagen vi har intervjuet tilrettelegger for flerspråklige barns språkkompetanse gjennom for eksempel inkludering, medvirkning, foreldresamarbeid osv.

For å konkludere viser våre funn at det må arbeides mye mer med tilrettelegging av flerspråklige barns språkkompetanse. For at dette skal skje, må det legges til rette for læring om flerspråklige barn og tilrettelegging for flerspråklige barn for barnehagelærere. Selv om vi bare intervjuet en barnehage og fant ut hvordan de arbeider med flerspråklige barns språkkompetansen, har vi også vært ute i praksis. Det vi har observert under praksisoppholdet, og det vi har funnet ut fra dette forskningsintervjuet, indikerer at det fortsatt mangler kunnskap i barnehagen om hvordan man skal tilrettelegge for flerspråklige barns språkkompetanse og synliggjøre kulturen til flerspråklige barn.

Innledning

Vi fikk muligheten til å være med i hverdagspraksis, noe som gjorde det lettere for oss å gjennomføre intervjuet vi hadde for å finne svar på forskningsspørsmålene vi hadde forberedt.

I denne bacheloroppgaven kommer dere til å få innblikk i hvordan den valgte barnehagen prøver å tilrettelegge for flerspråklige barns språkkompetanse gjennom vårt kvalitative forskningsintervju. Vår bacheloroppgave tar opp temaer som inkludering, deltakelse, tilhørighet, foreldresamarbeid, voksenrolle osv. Og drøfter disse temaene med hjelp av teorier og svarene vi fikk fra forskningsintervjuet.

1.2 Bakgrunn og Problemstilling

I denne bacheloroppgaven vil vi utforske hvordan barnehager hjelper flerspråklige barn med å delta i lek. For å delta i lek trenger barn språk, så vil vi også undersøke hvordan barnehager støtter barna i å utvikle de språkferdighetene som er nødvendige for lek.

Vi er interessert i språktemaet på grunn av vår flerspråklige bakgrunn. Vi vet selv at det ikke er lett å forstå et helt annet språk som ikke er morsmålet vårt. Etter å ha reflektert over dette, har vi kommet frem til at vi ønsker å utforske mer om hvordan barnehager legger til rette for ulike aktiviteter for flerspråklige barn. Vi ønsker også å tenke på måter vi kan inspirere andre barnehagelærere til å nærme seg og arbeide med flerspråklige barn, siden alle barn har rett til å få muligheten til å jobbe med sitt morsmål når de er i barnehagen. Personalet har ansvaret for å legge til rette for denne muligheten, som rammeplanen påpeker: **“Bidra til at språklig mangfold blir en berikelse for hele barnegruppen, støtte flerspråklig barn i å bruke sitt morsmål og samtidig aktivt fremme og utvikle barnets norsk/samiskspråklig kompetanse”** (kunnskapdepartement, 2017, s. 24).

Vi synes temaet språk er relevant fordi det er den viktigste kommunikasjonsmetoden vi mennesker bruker for å sosialisere med hverandre. Gjennom språk så kan man vise sitt eget perspektiv på ting, og det handler om tilhørighet, selvtillit og identitet. Enhver

person tilpasser språket sitt avhengig av hvem de snakker med og hva de snakker om, dette varierer på grunn av sosiale og kulturelle faktorer. Dette gir grunnlag for hvorfor vi valgte å undersøke problemstillingen: «**Hvordan tilrettelegger barnehagen for flerspråklige barns språkkompetanse?**». I tillegg hadde vi noen forskningsspørsmål som vi stilte under intervjuet vårt, og de var: Hvordan oppmuntre dere flerspråklige barn til å delta i dramatisk lek? Bruker dere materiell for å støtte dem til lek? Hvordan synliggjør dere flerspråklige barns morsmål i barnehagen? Hvordan samarbeider barnehagen med foreldrene for å styrke flerspråklige barns språkferdigheter?

Innenfor denne problemstillingen valgte vi å ha et didaktisk opplegg for en barnegruppe med 4-åringer. Opplegget gikk ut på at vi fortalte en kort fortelling med konkrete materialer, og etter fortelling fikk barna lov til å dramatisere den. Et kort innblikk i fortellingsstunden: "Fortellingen handlet om en nysgjerrig kattunge som bodde på bondegård og hadde lyst til å drikke melk fra en melkebøtte. Men kattungen klarte ikke å drikke av den og falt ned i melkebøtta. Deretter kom katteramma og andre dyr for å prøve å redde kattungen, men de klarte det ikke. De ropte på hjelp, og mammaen som eide bondegården kom ut for å redde kattungen."

1.2 Begrepsavklaring

Flerspråklige barn er barn som vokser opp med å lære og bruke mer enn ett språk i hverdagen. Dette kan skyldes at foreldrene snakker forskjellige språk, eller fordi de kommer til et nytt land der de må lære det språket som brukes i samfunnet. Ifølge Høigård (2019, s.139) refereres barn med andre familiespråk enn norsk ofte som minoritetsspråklige barn. Høigård deler flerspråklighet inn i to typer: samtidig/simultan og stegvis/suksessiv flerspråklighet. Samtidig/simultan betyr at foreldrene bruker hvert sitt språk til barna, også kjent som familietospråklighet. Dette betyr at en av foreldrene snakker minoritetsspråket, f.eks. (Spansk), som er det førstespråket for mindre grupper i samfunnet, mens den andre snakker majoritetsspråket (norsk), som er det språket som snakkes mest i samfunnet. Stegvis/suksessiv flerspråklighet innebærer at barn lærer seg et nytt språk etter å ha tilegnet seg et førstespråk, eller at barnet blir eksponert for og lærer to språk samtidig fra en tidlig alder (2019, s.141) Det betyr at de først lærer morsmålet hjemme, og deretter lærer de et annet språk i barnehagen, eller at barnet lærer begge språkene parallelt og utvikle evnen til å kommunisere på begge språkene. Rammeplanen påpeker at gjennom arbeid med fagområdet skal

barnehagen bidra til at barna får utforske og utvikle sin språkforståelse, språkkompetanse og et mangfold av kommunikasjonsformer.

Språkkompetanse vil si hvor godt en person behersker et språk, noe som innebærer at vedkommende skal klare å forstå, snakke, lese og skrive på det språket. Å ha en god språkkompetanse gjøre det lettere for mennesker å kommunisere med hverandre. Når vi uttrykker oss ved hjelp av språket, benytter vi både en grammatisk og en kommunikativ kompetanse. Den grammatiske kompetansen handler om å kunne bruke reglene for språkbruk som gjelder i det aktuelle språket. Den kommunikative kompetansen handler om å kunne bruke språket til å formidle meninger i konkrete situasjoner (Dahl og Nesbø, 2021). Vi kan delta i samtaler og klar å uttrykke våre tanker og følelser tydeligere. En persons språkkompetanse kan forbedres gjennom lesing av bøker, samtaler med personer som behersker det samme språket eller øvelse i å skrive på det aktuelle språket. Dahl og Nesbø påpeker at grammatisk kompetanse betyr at når du skal si noe, velger du ord fra ditt ordforråd, velger bøyingsformer, setter ordene sammen i riktig rekkefølge og uttaler dem på den måten du har lært. Gjennom livet samler du opp mye kunnskap om kommunikasjon i ulike situasjoner. Derfor kan vi si at den kommunikative kompetansen din utvikler seg hele tiden. Du får et repertoar av kompetanse som gjør at du kan tilpasse språkbruken din til mange forskjellige formål og situasjoner (2021).

1.3 Oppgavens oppbygning

Oppbygningen av oppgaven vår begynner med at vi forklarer bakgrunnen for temavalget og hvorfor vi valgte den problemstillingen vi har. Deretter forklarer vi noen begreper fra problemstillingen vår, nemlig flerspråklige barn og språkkompetanse. Her går vi inn på hva disse begrepene betyr i lys av teorier. Det neste vi gjør er å presentere de forskjellige teoriene vi har funnet, og disse teoriene er knyttet opp til forskningsintervjuet vi gjennomførte. I dette neste kapitlet, som er metodedelen, forklarer vi det kvalitative forskningsintervjuet og hvordan dette intervjuet foregikk. Vi skriver også noe om analyser, forskningsetikk og vurdering av validitet. Videre i kapittel 4 drøfter vi funnene våres i lys av teorier og forskning. Til slutt kapittel 5 så oppsummerer vi funnene våre.

2. Teori

2.1 Inkludering og Medvirkning

I barnehage er medvirkning viktig, fordi det handler om å respektere barns kulturelle bakgrunn, språk og livserfaringer. Medvirkning kan skje ved å inkludere barna i planleggingen av aktiviteter i barnehagen, med har fokus på barnas språk eller kultur. Hvis for eksempel personalet leser en bok på amharisk, kan de inkludere barna ved å finne ord i boken som barna kan forklare betydningen av ordet til de andre barna. Dette er med på å gi barna muligheten til å uttrykke seg selv i sitt språk, samtidig som de lærer om hva disse ordene betyr på norsk. Medvirkning handler om å gi barnet en subjektposisjon, la barnet stå i sentrum og at barns perspektiver tas alvorlig i barnehagen (Eide. B. J, 2009, s.197). Jansen påpeker at medvirkning, deltakelse og demokrati er sammenvevde begreper som ikke kan forklares enkeltstående (Jansen, 2019, s.35). Jansen mener at demokratisk deltakelse ved å bidra og medvirke betyr at barn skal kunne oppleve at det de mener og ytrer, skal få innflytelse (Jansen, 2019, s.35). Inkludering er at minoriteter får ta del i samfunnet, altså bli en del av fellesskapet (Qureshi, 2009, s.129). Qureshi mener for at minoriteten skal bli inkludert og integrert, er det viktig at hver enkelt persons bakgrunn blir sett på som noe verdifullt (Qureshi, 2009, s.130).

Inkludering av barn med innvandrerbakgrunn betyr at barnet skal få hjelp til å fungere innenfor flere kulturer. I tillegg til å beholde og utvikle sin egen eller foreldres kultur skal de også kunne utvikle sin norske kulturkompetanse (Larsen og slåtten, 2017, s.99). Forskjellige kulturer må få en naturlig plass i barnehagen, og minoritetskulturene skal ikke bare representere eksotiske innslag (Larsen og slåtten, 2017, s.99). I en barnehage der mange kulturer er representert, bør kulturvariasjoner tydeliggjøres gjennom blant annet tegninger, bilder, leker og sanger. I denne sammenheng bør det også legges vekt på hva som er norsk kultur (Larsen og slåtten, 2017, s.99). En annen side ved barnehagens oppgaver knyttet til integrering, er at den skal bidra til like muligheter og utjevne forskjeller. Slik sett er barnehagen en viktig integrerende institusjon i Norge (Larsen og slåtten, 2017, s.100). Integrering er et mål i innvandringspolitikken, og barnehagen spiller en viktig rolle i dette arbeidet. For å lykkes med inkludering/integrering i barnehagen må de ansatte først og fremst vite hva

dette innebærer (Larsen og slåttén, 2017, s.100). For barn er det viktig å se at mennesker både er like og forskjellige. Å fokusere på at alle mennesker har mye til felles, er viktig for å ufarliggjøre forskjeller, og for at alle skal føle seg inkludert i barnegruppen. Samtidig er det viktig å peke på at mennesker også er forskjellige, og at dette er bra (Larsen og slåttén, 2017, s.110).

2.2 Deltakelse

Når et barn er aktivt involvert, for eksempel i ulike aktiviteter og diskusjoner, sier vi at de er deltakende. Å være deltakende i barnehagen gir barn muligheten til å skape vennskap og utvikle ulike ferdigheter. Så for flerspråklige barn så handler deltakelse om at de er aktive og engasjert i ulike språklige aktiviteter, som for eksempel lesegrupper og språkbasert leker. For at barna i barnehagen er deltakende og deres rettigheter til deltakelse ivaretas så innebærer at personalet er nærværende, støtte, responderer og følge opp barna initiativ og lekende uttrykk, og evner å skifte perspektiv og se verden fra barns synsvinkel (Wolf, 2020, s.93). Olsholt og Scjelderup påpeker at læring er sosiale og interaktive prosesser, og barn vil trives dersom de får lære i et miljø hvor de får anledning til å ta del i sin egen læring (2018. s.69). Dette mener de at barna deltar aktivt i egen læring, gjennom diskusjoner, gruppearbeid eller prosjekter så kan barna føle seg mer engasjerte og motivert. Dewey sier noe om "Learning by doing", og det skrives (Olsholt og Scjelderup, 2018, s.70) at det vil si at vi lærer best gjennom å ta bruk av ferdigheter og kunnskaper. De påpeker at vi lærer best gjennom å snakke språket istedenfor å pugge gloser og uregelmessige verb.

2.3 Anerkjennelse

Ifølge (Åmot og Skoglund, 2012, s.19) så er anerkjennelse noe som utgjør bevissthet om identitetsdannelse, frihet og selvstendighet. Som vil si at anerkjennelse er et spørsmål om «å bli virkelig» og å danne en identitet. Her tenker vi at i barnehage skal personalet ha forståelse og anerkjenne at alle barn kommer fra forskjellige bakgrunner og kulturer. Dermed har personalet ansvar for å synliggjøre dette i barnehagen. Dette kan for eksempel gjøres ved å legge frem bøker med forskjellige språk, lage en introduksjonsplakat der barnas land og språk blir presentert, samt hvordan de hilser i

det aktuelle landet. Personalet kan også ha et månedsprosjekt der de sammen med barna utforsker de forskjellige landene barna kommer fra, lærer om tradisjoner og kulturen i hvert landet. Dette bidrar til å skape selvtillit hos barna, slik at de føler seg anerkjent og viktige i barnehagemiljøet. Gjennom respekt og anerkjennelse kan barn sammen med bevisste voksne i barnehagen bli den beste versjonen av seg selv (Akslen, 2012, s.166). I barnehagen møter barn et fellesskap som er forskjellig fra hjemmet, og dette skal være et fellesskap som respekterer både likheter og forskjeller, slik at barna opplever trygghet ved å bli forstått (Akslen, 2012, s.166).

2.4 Dramatisk lek og Rollelek

Dramatisk lek er noe barn bruker til å uttrykke seg selv og utvikle sin sosiale evne. Barn lærer å samhandle med andre og lytte til hverandre, fordi de bruker leken til å stimulere språket gjennom for eksempel rollelek. Gjennom slike dramatiske lek kan barn utvikle kreativ tenkning og problemløsningsferdigheter. Sæbø påpeker at dramatisk lekens mål er gleden, spenningen, opplevelsene og erfaringene som nås i lekens estetiske væren (2010, s.44). Gjennom rollespill kan barna få muligheten til å utforske ulike følelser og emosjonelle situasjoner. Barna får også friheten til å ta egne beslutninger, som bidrar til å bygge selvtillit og selvfølelse hos barna.

Dramatisk lek hjelper barns fantasiverden bli virkelighet. Barn prøver ut det de har lært hjemmefra eller fra legekantor, altså de har en rollelek som bygger på det de har sett og erfart fra disse stedene. Gjennom dette lærer de om livet, samfunnet rundt seg, og verden de lever i. Sæbø sier at dramapedagoger ser barnets dramatiske lek først og fremst som en estetisk aktivitet, og at dette har etter hvert fått gjennomslag i rammeplanen og lærerplaner, og barnets dramatiske lek omtales som en spontan form for drama og skapende aktivitet (2020, s.54). Her tenker vi at det ble gjennomslag fordi dramatisk lek gir barn en unik mulighet til å uttrykke seg selv, utforske ulike roller og situasjoner, samt utvikle sin kreativitet og fantasi. Samtidig hjelper det barna med å forstå verden, lære sosiale ferdigheter og utvikle empati. Ifølge (Sæbø, 2020, s.39) så er det overordne målet med drama er estetiske opplevelser og erkjennelse, som vil si å få innsikt og forståelse for det som bearbeides og utforskes. Estetiske opplevelser er

noe vi får når vi opplever noe vakkert, skjønt, og som betegner og griper oss følelsesmessig (Sæbø, 2020, s.76).

Rollelek er en lek der barna tar for seg en annen rolle og utfører ulike situasjoner eller hendelser. Lillemyr påpeker at rollelek så reproducerer barna funksjoner i handlingen, slik det oppfatter den, og de overtar en bestemt samfunnsmessig funksjon ved å etterligne den, som når de leker rollene sjåfør, postfunksjonær, frisør eller førskolelærer (2018, s.155). Ifølge (Birkeland, 2017, s.68) så er rolleleken en viktig rolle i barns språkutvikling. For her skape barna sin egen fantasiverden, de regisserer og forhandler seg fram til hvordan situasjonen skal forstås, en prosess som vanligvis innebærer konflikt og språklig tautrekking. Ifølge (Ohman, 2012, s.122) så er noen barn mer utforskende og konstruerende i lekene, mens andre er mer dramatiske og mesterlige fortellere og regissører. Det er viktig at de voksen oppmuntrer, bekrefte og utvide barnets erfaringer så at det er mulig for barnet å praktisere sine leke ferdigheter på stadig høyere nivåer (Ohman, 2012, s.123).

2.5 Foreldresamarbeider

Foreldresamarbeid handler om samarbeidet mellom barnehagen og foreldrene. Foreldresamarbeid er svært viktig for å tilrettelegge for barns behov og barns beste. Når kommunikasjonen mellom foreldrene og barnehagen er god, sier vi at det er et godt foreldresamarbeid. Gjennom et godt foreldresamarbeid utveksles informasjon mellom foreldrene og barnehagen. Det er noen ting som foreldrene vet om barna sine som barnehagen ikke gjør, også det er ting som barnehagen vet om barna de er i barnehagen. Derfor er foreldresamarbeid viktig for å støtte og oppfylle barns behov på riktig måte, spesielt når det gjelder å gi barna en god oppvekst, det vi kaller for barnas beste.

Å samarbeide tett med foreldrene er viktig. For små barn vil hjem og barnehage sammen utgjøre helheten i deres liv, og ved hjelp av et godt samarbeid kan overgangen og helheten bedre ivaretas. Barnets utvikling er i stor grad knyttet til foreldrenes trivsel og deres tillit til barnehagen (Glaser, 2018, s.19). I forhold til foreldre kan vi si at rett til medvirkning innebærer at foreldre har rett til å erfare at deres stemme blir tatt på alvor, at de har virkning i fellesskapet og at deres deltakelse bidrar til endring

(Glaser, 2018, s.25). Utfordringen for mange minoritetsspråklige familier blir å integreres i majoritetskulturen uten å måtte forkaste sin egen kultur (Glaser, 2018, s.29). Foreldre og barnehagepersonale har et felles ansvar for barns trivsel og utvikling (Glaser, 2018, s.59).

Hensynet til barnets beste står over foreldreretten (Glaser, 2018, s.61). Foreldrene må bli oppfordret til å snakke morsmålet med barnet også når de er i barnehagen. Og i likhet med norskspråklige foreldrene må de bli oppfordret til å samtale mye og lese og fortelle barna på morsmålet. På en del språk kan det være lite barnelitteratur å få tak i. Barnehagen kan være behjelpelig med å låne inn bøker fra det flerspråkligbibliotek og låne dem videre til foreldrene. Når barna kjenner innholdet godt på morsmålet, er det mye lettere for dem å forstå når teksten leses på norsk. Dette bidrar til god språklæring ved å høre fortellingen både på morsmålet og på norsk (Høigård, 2019, s.143).

Mange barn som lærer norsk i barnehagen, får et splittet ordforråd, som vil si at de får et norsk ordforråd for barnehage verden og et morsmålsordforråd for det som er knyttet til familie verden (Høigård, 2019, s. 147). Det er viktig at foreldrene kan bli godt kjent med det som skjer i barnehagen, slik at barna også kan få ord på morsmål for det de allerede kan på norsk (Høigård, 2019, s.148). En flerspråklig utvikling er en helhetlig utvikling der alle språkene utvikles. Det er forskningsmessig enighet om at godt utviklet morsmål gir det beste grunnlaget for å lære et nytt språk, dette gjelder også utvikling av skriftspråk og leseforståelse. Skal et barn med et annet morsmål enn norsk bli god i norsk, kan en ikke satse ensidig på norskopplæring. En må også stryke morsmålet (Grøvver, 2018, referert i Høigård, 2019, s.148).

2.6 Tilhørighet

Ohman påpeker at tilhørighet handler om lekens sosiale aspekter. Det vil si at fra begynnelse av er det gleden over å være sammen, herme etter og imitere hverandres aktiviteter, fremfor alt kroppsbevegelser: Dette gir en følelse av tilhørighet. Det at to barn møte i lek, vil det lykkes i å etablere en felles lekeverden, følge og dele den andres innspill i en bølgende lek, og dermed vil begge barna kjenne tilfredsstillelse og søke etter hverandre på nytt for å leke enda en gang (2012, s.106).

Barn uttrykker sin tilhørighet på forskjellige måter, ofte gjennom å referere til likhet, som å like den samme leken eller dele en interesse. De gir hverandre bekræftelse, ser og smiler til hverandre, tar til seg den andres forslag, prøver forstå og dele indre bilder, tar hverandre på alvor og utvikler felleskap og nærhet (Ohman, 2012, s. 107). Men her må vi tenke at alle barn er forskjellige, og at like alle er aktive i lek med andre barn. Noen barn foretrekker å leke alene mens andre vil leke med andre barn. Ohman påpeker at det finnes store individuelle forskjeller i interessen for eller evnen til å delta i felles rollelek med venner. Men det er noe faktorer som stoppe de som, temperament, sosial motivasjon, kompetanse eller den lekekulturen barnet er vant med (2012, s. 107).

2.7 Voksenrolle

Voksenrollen i barns lek handler om lekeomsorg, det vil si at vi voksne skal være tilgjengelige for barn. Vi skal være tilstedeværende og være der for å trøste og støtte dem i leken når de trenger det. Vi skal også hjelpe dem med å bygge et godt fellesskap. Når vi er i voksenrollen, skal vi være aktive deltakere og støttespillere når barna har behov for det. Wolf påpeker at å være oppmerksomme på barns spontane lek og samspill kan personalet på ulike måter forholde seg og bidra til inkluderende, gjensidige, likeverdige lekende samspill blant barna (2017, s.53). Wolf mener også at Personalet kan også fremme leken, gi kraft og inspirasjon til leken, både bekrefte og berike den (2017, s.56). Wolf påpeker at grunnleggende gode relasjoner mellom barn og personalet vil være en indirekte støtte for barns lek og samspill. Det samme gjelder tilrettelegging av de fysiske omgivelser som rom, inventar og materiell (2017, s.60).

Bakke påpeker at ved bruk av dramafagets kvaliteter, teknikker og ferdigheter kan barnehagelæreren med opplevelsen av rommet skape estetiske inntrykkes- og uttrykksformer, slik rammeplanen krever (2017, s.115). Olsholt og Scjelderup referer til Dewey at voksne pedagogisk rolle handler ikke om den voksne skal være en doserer faktakunnskaper passivt barn, men en tilrettelegger og veileder, en deltager i læringsprosessen som hjelper barn til uavhengig å oppleve mening på hvert enkelt område. En voksen skal, som en del av læringsprosessen, velge ut hvilke påvirkning barna kan utsettes for, og hjelpe dem til å responderes på disse påvirkningene (2018, s.70). Voksnes bemerkninger, ordene som velges, voksnes posisjonering i forhold til enkeltbarn, handling og holdninger er med på å skape barnas identitet og stipler veier for barnets egne oppfatninger av seg selv og andre barn gruppen (Akslen, 2012, s.166). Høigård påpeker at språklæring skjer når barna inngår i et aktivt samspill med andre. Derfor er et godt språkmiljø i barnehagen i høyeste grad et spørsmål om hvordan personalet involvere seg i den daglige språklige samhandlingen med barna (2019, s.173).

2.8 Mangel på kunnskap

Vi kan si at mens flerkulturell forståelse handler om å forstå kulturer, handler tverrkulturell forståelse om å forstå betydningen av kultur, og tverrkulturell kommunikasjon handler om en ferdighet, nemlig hvordan vi kommuniserer med mennesker med annen kulturtilhørighet. Samlet sett utgjør dette en persons tverrkulturelle kompetanse (Larsen og slåtten, 2017, s.112). Qureshi påpeker at det er mange barnehager som mangler kunnskap om hvordan de skal arbeider med flerkulturelle perspektiver og at disse barnehagene kalles seg ofte for en flerkulturelle barnehager bare fordi barnehagen har mange barn med ulike nasjonaliteter, annen etnisk bakgrunn og ikke et nordisk utseende. Påpeker også at det eneste gangen som flerkulturelt blir tatt i bruk er når det er høytid som for eksempel eid, tamilsk solfest osv. Stiller også spørsmål om er det ikke viktig at minoritetsbarn får rett til like mye som majoritetsbarns? (2009, s. 126). Qureshi skriver at det er viktig at alle barn med ulike hjemmekulturer føler at deres bakgrunn er noe å være stolt av (2009, s.127).

2.9 Vygotsky sosiokulturelt læringsyn

Vygotskys sosiokulturelle perspektiv på læring legger vekt på barns kompetanse og kulturelle ressurser i læringsfellesskapet. I dette perspektivet ligger det en anerkjennende holdning, der pedagoger og lærere er oppmerksom på barns erfaring og aktivt evner å gjøre disse til ressurser for dem og i fellesskapet (Faldet, 2023, s.11). Dette betyr at barn lærer gjennom interaksjoner med andre, og deres kulturelle bakgrunn og personlige erfaringer brukes som ressurser i læringsprosessen. Derfor skal pedagoger utnytte seg av disse ressursene. Videre skriver Faldet (2023, s.11) at læring utvikles i samspillet mellom barnet og den voksne, og med den voksnes hjelp vil kunnskapen utvikles.

Ifølge (Skodvin, 2023, s.29) så legger Vygotsky vekt på at barnet møter sin omverden via andre, dermed tar barnet i bruk språket ved å inngå i en språklig dialog med andre. Barna kan lære mye gjennom språk, så det er viktig å planlegge og tilrettelegg en aktivitet der barna kan utvikle seg språklig og sosialt. Drama er en faktor som kan bidra til barns språk, der vi kan lage forskjellige aktiviteter der barna må bruke språket. Aktiviteter som lesing og dramatisere av eventyret som blir lest, på denne måten kan bidra til stimulering av språket.

3.0 Metode

Metodene vi bruker skal hjelpe oss å finne svar på problemstillingen vår som er «**Hvordan tilrettelegger barnehagen for flerspråklige barns språkkompetanse?**». Som Dalland (2020, s.53) påpeker, er det lurt å velge en bestemt metode som hjelper oss til å belyse spørsmålet eller problemstillingen på best mulig måte. For å få svar på problemstillingen vår, bestemte vi oss å bruke de kvalitative metodene. Dalland (2020, s.54) skriver at de kvalitative metodene tar sikte på å fange opp mening og opplevelse som ikke lar seg tallfeste eller måle. Denne metoden hjelper oss til å finne svar gjennom intervjuer eller observasjoner. Kvalitative metoder gir detaljerte data som kan gi innsikt i folks tanker, følelser og opplevelser. Nærmere bestemt valget vi å gjennomføre kvalitative forskningsintervju, som vi utforsker videre i punkt (3.3).

3. 1 Tilgang til feltet

Våre oppgaver er basert på samarbeidprosjekter mellom UiS og hverdagspraksis. Veilederen vår er involvert i hverdagspraksis og fikk oss inn på en barnehage som de samarbeider med for dette prosjektet. Vi trengte ikke å fylle ut noe samtykkeskjema fordi UiS allerede hadde gjort det for oss; vi måtte bare møte opp i barnehagen.

Barnehagen tok godt imot oss da vi kom, og vi var frie til å iverksette didaktiske opplegget vi hadde forberedt. Gjennom hele opplegget deltok både barns og ansatte aktivt. Vi hadde forhånd spurte barnehagen hvilken aldersgruppe vi skulle lage opplegget for, og de svarte 4-åringene. Vi spurte også på forhånd om en ansatte kunne observere og gi oss tilbakemelding, samt om to ansatte kunne intervjues for å få besvare forskningsspørsmålene vi hadde forberedt.

3.2 Valg av metode og innsamlingstrategi

Vi vurderer å utvikle et didaktisk opplegg og gjennomføre et kvalitativt forskningsintervju i en barnehage som arbeider mye med flerspråklige barn. Et didaktisk opplegg handler om de erfaringer vi får fra egen praksis. Altså at vi lager et didaktisk opplegg og gjennomfører det i barnehagen. I boken (B.C.Fredriksen,2013, s.286) står det å forske på eget skapende arbeid kan bidra til å synliggjøre hvordan kunnskaper konstrueres i samspill mellom teori og håndverk. I denne settingen er vi

deltakende observatører, ettersom vi skal samhandle med barna og observere barnas handlinger.

I følge (B.C. Fredriksen, 2013, s. 284), står det at det som er felles for deltagende forskning er at forskeren ikke forsøker å være objektiv, men er klar over sin påvirkning av forskningsfeltet og resultatene. Også i følge Veale, (2005) gir deltagende metoder muligheter til å følge opp prosesser mens de utfolder seg, og oppleve meningsforhandlinger fra innside. Dette kan vi vise i opplegget vårt med å ha en fortellingsstund for barna først, deretter tenker vi å dramatisere fortellingen sammen med barna. Dette opplegget var ikke vårt hovedfokus, da vi kun utførte oppgaven for å vise et eksempel på hvordan man kan lage et opplegg som kan bidra til å forbedre barns språklige kompetanse, og bidra til flerspråklige barn deltagelse og medvirkning. Vårt primære mål var å gjennomføre et kvalitativt forskningsintervju som skulle gi svar på forskningsspørsmålene for å finne løsninger på problemstillingen «**Hvordan tilrettelegger barnehagen for flerspråklige barns språkkompetanse?**».

3.3 Kvalitative forskningsintervju

Kvalitative forskningsintervjuer handler om å skaffe seg dybdekunnskap. Dette er en metode for datainnsamling, der vi går ut og intervjuer ansatte for å innhente relevant informasjon til forskningen vår. Vi stiller åpne spørsmål for å få dypere innsikt i respondentens opplevelser, meninger og holdninger. Kvalitative forskningsintervju er ikke målet med samtale bare å utveksle synspunkter om temaet, i følge (Dalland, 2020, s.68) så er det å skape mening og forståelser som igjen fører til kunnskap. Når vi skal ut å gjøre et kvalitativt intervju så må vi vise respekt for den vi skal intervjuet, og er åpen for den vi intervjuer (B.C. Fredriksen, 2013, s.281). I følge (Dalland, 2020, s.65) så er samspillet mellom den som blir intervjuet, og den som intervjuer, grunnlaget for et godt intervju.

3.4 Gjennomføring av didaktisk opplegg og intervju

Vi møttes fysisk i barnehagen for å samle inn data. Først gjennomførte vi det didaktiske opplegget og deretter intervjuet to pedagogiske ledere i barnehagen. Da vi kom fram, hadde ansatte som skulle observere oss allerede samlet 8 barn i et lite rom der vi skulle gjennomføre opplegget. Opplegget vi hadde valgt var fortellingstund om katten som ville ha melk fra melkebøtta. Gjennom hele implementering av opplegget observerte vi at barna deltok aktivt, og det var ikke lett å skille mellom hvilke barn som var flerspråklige og de som ikke var det. Dette indikerer at barna på avdelingen hadde strek språk kompetanse og en god forståelse av hva fortellingen handlet om. De kunne også gjenfortelle litt og litt av fortelling da vi skulle dramatisere den. Vi la merket til at avdelingen hadde jobbet mye med fortellinger, noe som de ansatte bekreftet at de hadde gjort gjennoms året.

Etter at vi hadde gjennomført opplegget, fant vi et rolig rom der vi skulle gjennomføre intervjuet med de to pedagogene. Begge pedagogene var fra forskjellige avdelinger. De to pedagogene var relevant for intervjuet fordi de hadde flest flerspråkligbarn i avdelingene sine, og de hadde jobbet lenge med dem. Den ene var fra småbarnsavdelingen, mens den andre hadde ansvaret for 5-åringene. Dette gjorde det lettere for oss å se forskjellen i svareren deres. Intervjuet vartet for 30 minutter, og vi intervjuet individuelt. Før vi begynte med intervjuet, ga vi dem kort introduksjon om hvem vi var og hva forskningsspørsmålene gikk ut på. Vi informerte dem også om at vi hadde fått samtykke til å ta lydopptak av det de sier, og at vi skal anonymisere informasjonen i bacheloroppgaven. Som Dalland (2020,s.82) påpeker, at personen/personene som deltar i intervjuundersøkelsen har krav til anonymitet, så det er viktig å bekrefte at vi vil ivareta intervjudeltakerens anonymitet. Deretter informerte vi dem om at vi hadde 5 spørsmål vi skulle spør dem ut ifra intervjuguiden vi forberedt.

Gjennom intervjuet opprettholdt vi god kommunikasjon med intervjudeltakerne og lærte mye gjennom svarene deres på de spørsmålene vi stilte. vi stilte spørsmål om. Ifølge Dalland (2020, s. 83) fungerer intervjuguiden som et verktøy som hjelper oss å huske de temaene som er satt opp, leder oss gjennom intervjuet og bidrar til å skape kunnskap gjennom intervjuprosessen, noe som er karakteristisk for kvalitative intervjuer. Utarbeidelsen av en intervjuguide hjelper oss også å forberede oss faglig og mentalt før vi møter intervjudeltakerne.

3.5 Analyser

Formålet med analysen er å studere nøye det vi har lært og å forstå hva det innebærer. I denne bachelor oppgaven skal vi forsøke å studere og forstå empirien vi har funnet, det vil si svarene vi fikk fra intervjuet. Dette gjøres ved å bryte ned det komplekse i empirien slik at vi kan bedre forstå helheten. Dalland påpeker at analysen skal hjelpe oss til å finne ut hva intervjuet har å fortelle, og det er viktig å presentere innholdet i intervjuet på en mest mulig saklig måte. Videre påpeker han at våre tanker om hva vi ønsker å vite i møte med intervjupersonen, og svareren vi får, skal bidra til å belyse problemstillingen (Dalland,2020, s.94).

Personene som deltok i intervjuet hadde noen likheter og ulikheter når de svarte på, spørsmålene; de mente det sammen, men uttrykte det på forskjellige måter. Ifølge Dalland sier innebærer arbeidet med å få oversikt over dataene også å reflektere over hva de betyr og hvilke perspektiver de kan forstås fra (2020, s.94). Før vi begynte med drøftingsdelen, satt vi sammen og forsøkte å forstå hva deltakeren prøvde å si ut ifra svarene de ga oss på forskningsspørsmålene. Vi forsøkte å trekke ut temaer basert på det de belyste for oss.

3.6 Forskningsetikk

Reutter påpeker at forskere skal aktivt jobbe mot ny eller bedre forståelse og innsikt, og at det likevel er noen juridiske og etiske rammer vi må forholde oss til som studenter og som forskere (2021, s.92). Hun mener her at vi skal forholde oss til lover og respektere menneskers rettigheter, sikre informert samtykke. Vi viser dette i bachelor oppgaven ved å respektere at personen som deltok i intervjuet vårt blir anonymisert. Dette gjøres for å sikre rettferdig, respektfull og trygg forskning for både informantene og oss.

Forskingsetikk handler om normer og verdier som bidrar til å definere og regulere vitenskapelig virksomhet. Verdier og normer endres hele tiden, noe som gjør det vanskelig å fastslå hva som er god forskningsetikk (Reutter, 2021, s.92). Dalland påpeker at vurderingen omfatter alle sider ved forskningen, fra planlegging og valg av problemstilling til hvilke metoder som brukes, samt hvordan resultatene kan tenkes

anvendt og rapporteres (2021, s.168). Her mener han i forhold til oppgaven vår at vi ser på problemstillingen og metodene som blir brukt i sammenheng, og hvor viktig det er å sikre at forskningen er grundig, rettferdig og etisk.

3.7 Validitetsvurdering

Å vurdere våres egne handlinger, beslutninger eller ideer hjelper oss å lære og vokse ved å identifisere områder for forbedring i oppgaven. Dette sier (Dalland, 2020, s.57), at selvkritikk involverer å tenke gjennom hvordan undersøkelsen kan gjennomføres fra start til avslutning. Vi må også vurdere hvordan vi skal gjennomføre undersøkelsen med den valgte metoden. Ifølge (Dalland, 2020, s.58) er det viktig når vi gjør undersøkelsen å tenke på at det å dele vår bakgrunn og førforståelse gir leseren muligheten til å vurdere vår pålitelighet, det vil si hvorvidt arbeidet vi har presentert er til å stole på. Dette har vi gjort med å dele vår bakgrunn i punkt (1.1), der vi forklarte bakgrunnen for valg av problemstillingen vår. Vi har gjort oppgaven vår så pålitelig som mulig, slik at leseren kan stole på det vi har skrevet. Det vi har gjort, som nevnt tidligere i punkt (3.4), er å intervju to forskjellige pedagoger. Det som kunne påvirke resultatene er at de har forskjellige kjønn og begge har ikke jobbet like lenge, noe som gjør at de har forskjellig syn på ting og svarer litt forskjellig eller mener det sammen, men uttrykker det på en annen måte.

4.0 Drøfting

I denne drøftingsdelen skal vi drøfte ut ifra vår empiri. Vi starter med å drøfte spørsmålene: Hvordan oppmuntre dere flerspråklige barn til å delta i dramatisk lek? Videre, om støttematerialer blir brukt, synliggjøring av flerspråkligbarns morsmål, foreldresamarbeid og til slutt utfordringer i lek mellom norske og flerspråklige barn. Vi har funnet noen teorier som vi bruker til å drøfte empirien vår. Vi valgte disse teoriene for støtte funnene våre og vise dem i et større perspektiv gjennom bruk av faglig begreper.

4.1 Oppmuntring av flerspråkligbarns deltakelse i dramatisk lek

Nå vi begynte å analysere dette spørsmålet, så vi at både person A og B mener at språk og lek er viktig elementer for flerspråklige barns utvikling. Person A mener at barna allerede er engasjert i lek, og bare trenger litt veiledning av og til, mens person B sier de ønsker at barna skal ha fellesnevner i lek, og derfor skal de være støttende voksne. Begge mener at deres tilnærming er viktig for barnas forståelse og interaksjon med hverandre. Person A fokuserer mye på det som skjer i hverdagen som å lære gjennom lesing og bruk av konkrete under lesingen, mens person B fokuserer på å ha kostymer tilgjengelige. Samtidig bruker de eventyrene de har lest for å stimulere språkforståelse til flerspråklige barn. For å støtte det vi har skrevet her, kan det ses i lys av det Wolf (2017, s.60) sier om voksenrollen. Her påpeker han at hvis person A og B har gode relasjoner med barna, skaper det et trygt og støttende miljø der barna føler seg komfortable til å utforske og lære nye ting.

Det å bruke konkrete materialer bidrar indirekte til å støtte barnas utvikling og gir dem mulighet til å uttrykke seg selv og samhandle med hverandre. Det (Wolf, 2017, s.56) påpeker om å fremme lek. Person A sa at de jobber med språket hverdag og at dette hjelper barna med å komme lettere inn i leken. Mens person B nevnte at etter å ha lest et eventyr og lært eventyret skikkelig, viderefører de eventyret senere som inspirasjon for lek. Selv om barna ikke behersker språket helt, forstår de likevel eventyret. I lys av teorien som Wolf presenterer om å fremme lek, kan de sies at personalet kan bruke lek for å styrke flerspråklige barns språkkompetanse. Å berike språket gjennom lek gir barna selvtillit til å bruke språkkompetansen sin i ulike sammenhenger.

Bakgrunnen for at person A og B arbeider på forskjellige måter kan være på grunn av person A jobber med de eldste barna. Disse barna har utvikle en forståelse av verden og kan engasjere seg i mer komplekse leker. Dermed kreves ikke like tett oppfølging, siden barna er eldre og litt mer språklig utviklet enn små barn. Person B jobber derimot på småbarnsavdeling, der barna nettopp blir utsatt for språk og begynner å lære om verden rundt seg. Det er vanskelig for dem å delta i komplekse former for lek. Barns deltakelse er eller kan være avhengig av den voksnes rolle i forhold til barns lek. Som en pedagog så er det viktig at vi er godt kjent med våre egne roller i lekeomsorg når vi samhandler med barna. Som pedagog har vi ansvaret for å hjelpe barna som sliter med å delta i lek, som for eksempel flerspråklige barn som ikke kan eller kan lite av det norske språket. Disse barna har vanskelig for å delta i lek som krever språk. Derfor er det voksens ansvar å oppmuntre barna til å delta i lek ved å være aktive deltakere, være støttende, altså tilstedeværende for disse barna (Olsholt og Scjelderup,2018, s.70).

4.2 Bruk av støttemateriell i lek

Støttematerialer er viktige og bidrar mye til barns lek. Det er derfor viktig at materialer som er med å støtte barns lek alltid er tilgjengelige og er plassert slik at barna lett kan finne dem i avdelingen. *Person A sa at de har kostymer tilgjengelige, og hun ser at det bidrar veldig godt til leken for de flerspråklige (Vedlegg 1).* Vi syns at dette bidrar til i leke fordi vi mener at tilgjengeligheten av kostymer i avdelingen gjør det lettere for flerspråklige barn til å gå inn i roller og samhandle med andre i leken. Dette bidrar til å støtte barnas forståelse av hva som skal lekes, hvilke roller de skal spille, osv. (Wolf, 2017, s.60). Rollelek hjelpe også flerspråklige barn med å skape relasjoner med andre barn gjennom sosialisering og er med å stimulere språkferdighetene deres. Dette handler også om inkludering og selvtillit, da barna får muligheten til å utforske verden sammen gjennom lek og utforske hverandres fantasiverdener (Birkeland, 2017, s.68).

Person A sa også at det å bare lese for barnet i 10 minutter og ha gode samtaler rundt boken hjelper mye med språket. Hvis det ikke hjelper så bruker de også konkreter (Vedlegg 1). Å lese for flerspråklige barn er svært relevant for å hjelpe dem å bygge et

sterkt språkgrunnlag. Gjennom lesing blir flerspråklige barn introdusert for nye ord og setninger, noe som viderefører læringen gjennom gode diskusjoner mellom barna og voksne. Disse samtaler bidrar til å hjelpe flerspråklige barn med å bygge en grunnleggende forståelse av det norske språket, ved å øve på å uttrykke seg og forstå andre, så for flerspråklige barn utvikle deres språkferdigheter.

Person B sa at de bruker konkret materiale i samlinger, og benevner alle materialene som de bruker. Det gjøre de med å spør barna hva de forskjellige materialene heter. I avdelingen så legge de fram dokumentasjon av det de har gjort i samlingen eller fra prosjekter, for eksempel eventyrer de hatt om (ulven og de tre små grisene). Der henge de opp bilde av mursteinstein, trehus og ståthus, også spør de barna om hva husene er laget av og da for barna reflektere over dette mente person B (Vedlegg 1).

Konkret materialer er en av de viktigste støttematerialene for barns læring og læringsprosess, siden det hjelper med å bygge barns forståelse av ting. Bedre forståelse fører til erindring, som fører til refleksjon og diskusjon, og til slutt inspirasjon til lek (Wolf, 2017, s.56). Konkret materialer er i stand til å gi betydelig støtte til flerspråklige barns språklæring gjennom bedre ordforståelse i det norske språket. Person B arbeider med små barn, noe som gjør det enda viktigere å bruke mye konkrete materialer. I arbeid med småbarn blir konkrete materialer mye mer brukt, da småbarn har begrenset språkutvikling dermed trenger mer konkrete elementer for bedre forståelse. I arbeid med de eldre barna er bruk av konkrete materialer like viktig og mye brukt. Men her er barna mye mer utviklede og har mer kunnskaps og erfaringer i verden sammenlignet med småbarn. Derfor er rollelek med på å bygge barnas erfaringer, kunnskap og opplevelser, samtidig som den skaper muligheter for språkutvikling gjennom leken. Dette skjer ved at barna skaper relasjoner med hverandre, noe som fører til utveksling av språk, kunnskap, erfaringer og opplevelser.

4.3 Synliggjøring av flerspråklige barn i barnehagen

Synliggjøring er ganske viktig for både flerspråklige barn og etnisk norske barn. Dette handler om tilhørighet og anerkjennelse av den kulturen barna er fra. Det innebærer at voksne lærer alle barna å respektere og forstå hverandres, språk og kultur, samtidig som de styrker sin egen språklige og kulturelle bakgrunn. Dette er temaet som (Larsen og slåttén, 2017, s.99) diskuterer i forhold til kulturvariasjon, hvor viktig det er å synliggjøre gjennom bilder, sanger, osv.

Dette er noen person A og B snakker om, der person A nevnte at det ikke ble gjort så mye synliggjøring. De oppmuntrer imidlertid barna til å telle på sitt eget språk eller si hva de heter, har plakater som viser landet til barna, men snakker litte om høytider og ikke mer. Som (Qureshi, 2009, s.126) påpeker, mangler flere barnehager litt kunnskap om hvordan de egentlig skal tilrettelegge for flerkulturelle perspektiver. Med tanke på svaret fra person A, kan det være at de mangler ressurser eller har ikke fått tilstrekkelig opplæring om hvordan de skal tilrettelegges for flerkulturelle perspektiver. Vi kan se at person A har en del kunnskap om hvordan det skal tilrettelegges, men kanskje har ikke nok forståelse eller vet ikke helt hvor viktig det er for barna å se at de blir sett og anerkjent. Åmot og Skoglund sier at anerkjennelsen er noe som utgjør bevissthet om identitetsdannelse (2012, s.19). Her mente de at alle voksne skal anerkjenne barna og vise forståelse for deres bakgrunn og kultur, og at dette kan gjøres ved bruk av forskjellige ressurser. På den andre siden svarte person B også at de ikke har hatt stort fokus på synliggjøring. Likevel har de hengt opp hvordan man sier hei på de forskjellige språkene som finnes i avdelingen, barna lærer hverandre hvordan de sier små ord som "ost" på de forskjellige språkene, og når de sender ut månedsbrev, spør *de foreldrene om de kunne sende eventyr eller sanger fra deres land (Vedlegg 1)*.

Forskjellen mellom person A og B viser at person B har litt mer forståelse for hvordan de skal synliggjøring. Det er positivt at person B bruker måltidene for at barna lærer hverandre forskjellige matvarer, da dette er bra for språkutviklingen og deltakelse til barna. På denne måten kan de forstå hva disse matvarene betyr på deres språk og norsk samtidig som de respektere kulturforskjeller. Det kan også være engasjerende for barna å bli introdusert til et nytt språk. Dette samsvarer med det (Olsholt og Scjelderup, 2018, s.69) påpeker om at læring er sosiale og interaktive prosesser. Dette

betyr at barna lærer gjennom å samhandle med hverandre, dele erfaringer, finner løsninger på problemer og leke sammen.

Person B mener at for å klare å synliggjøre, er det ikke bare opp til dem, men de ønsker at foreldrene skal bidra også. Det å ha foreldrene med på å bidra er viktig for barnas utvikling, i henhold til (Glaser, 2018, s.25). Her peker hun at foreldrene har rett til å få sine meninger hørt og bli tatt på alvor i barnehagen. Det er også viktig at de føler seg inkludert, og deres innflytelse og deltakelse kan bidra til endringer i barnehagen. Dermed er det å ha foreldrene med på å bidra, for eksempel ved å sende inn eventyr og sanger fra sitt eget land, en måte å hjelpe deres barn til å utvikle god kommunikasjonsevne, evnen til å utrykke seg selv og forståelse for verden rundt dem.

4.4 Samarbeid med foreldrene

Foreldresamarbeid er viktig fordi det handler om barnas beste. Det gir foreldrene muligheten til å bidra til barnas læring og støtte dem i utviklingen. Foreldre som engasjerer seg i barnas utvikling viser interesse og omsorg, og dette motiverer barna til å jobbe hardt. Gjennom samarbeid med foreldrene kan det deles informasjon om barna, samt kunnskap og erfaringer barna har fra før.

Både person A og B var enige om at det er viktig å informere foreldrene om at barna skal lære sitt morsmål hjemme og norsk i barnehagen. Dette er viktig å formidle til foreldrene fordi det på denne måten kan styrke barnets kulturelle identitet, selv om de begynner i en norsk barnehage. På den annen side er det viktig at barna lærer norsk i barnehagen for å hjelpe dem med å integrere seg lettere i samfunnet og for å kunne kommunisere med andre barn og voksne rundt seg. Dette nevner Høigård (2019, s.143) som viktig for barns språklæring. Når barnehagen har informert og anerkjent at alle familier er forskjellige og derfor har ulike behov, blir det lettere for minoritetsspråklige foreldre å ikke føle at de må gi slipp egen kultur. Glaser (2018, s.29) påpeker utfordringen for mange minoritetsspråklige foreldre, og vi vil understreke at det som pedagoger er viktig å anerkjenne og respektere at alle familier har forskjellige og unik kulturbakgrunn som må ivaretas. Vi må skape et inkluderende miljø der alle kulturer blir sett, slik at minoritetsspråklige familier kan føle seg inkludert og engasjert.

Person A sa at så lenge de vet at barna faktisk klarer å uttrykke seg veldig bra på sitt eget språk, så vet de på en måte at det norske kommer etter hvert. Men hvis de vet at barna sliter med sitt eget språk og hjemme, så kan det være litt mer avansert med norsk (Vedlegg).

Det som person A sier, er ganske viktig, og det er derfor ganske greit for foreldrene å samarbeide for å styrke barns språklæring. Dette sier Grøver (2018), referert i Høigård (2019, s.148), om at hvis morsmålet ikke strykes, blir det vanskelig for barna å uttrykke seg på andre språk. Så det er viktig at foreldre er med på å hjelpe barna sine med å stryke morsmålet hjemme, noe som kan bidra til bedre kommunikasjon og forståelsesevne for barna. Dette handler også om tilhørighet for barna, der det kan styrke deres kulturelle bakgrunn. At barna klare å uttrykke seg godt i sitt morsmål har mange fordeler, som læringsfordeler for andre språk. Barnet kan tilegne seg andre språk lettere og bygge selvtillit, noe som gjør det lettere for barna å føle seg komfortable i sosiale situasjoner.

Person B fortelle til foreldrene om eventyrene som de har lest i barnehagen og oppfordrer dem til å finne de eventyrene på deres språk og lese det for barna. Dette mente person B hadde vært lettere for barna å skjønne eventyret på norsk, selv om de har dårlig språkferdighet (Vedlegg 1).

Her er ikke foreldrene bare inkludert, men de medvirke også i deres barns læring. Det at person B oppfordre foreldre til å lese på sitt språk vil hjelpe barna med å forstå eventyret lettere, og i tillegg vil det utvikle barnas språk. Dette viser også at som pedagog anerkjenner du at alle barn er forskjellige og lærer på forskjellige stadier. På denne måten forstår barna verdien av å ivareta sin egen kulturarv og identitet. Som Glaser (2018, s.59) påpeker, er det både foreldrene og barnehagepersonalets ansvar for barns trivsel og utvikling, noe som innebærer at vi skal støtte og veilede barna, samt skape et miljø der de føler seg trygge og kan lære om seg selv og de som er rundt dem. Her nevner også Høigård (2019, s.143) hvor viktig det er for foreldrene å lese for barna, der det kan skape lettere forståelse for eventyret og stryke språkferdighetene til barna.

4.5 Tilrettelegging mellom norsk og flerspråklige barn i leken

Å tilrettelegge er viktig når det kommer til norsk og flerspråklige barn i lek, der dette kan bidra til forståelse og et inkluderende miljø. På denne måten hjelper det barna og lærer nye språk og kulturer. Når barnehagemiljøet er inkluderende, føler alle seg velkommen og verdsatt. For at denne typen miljø skal skje, er det viktig at de ansatte vet hvordan de skal inkludere i barnehagen (Larsen og Slåtten, 2017, s.100). Det at ansatte vet hvordan de skal inkludere, skaper et trygt miljø for barna og hjelper dem med å utvikle gode sosiale ferdigheter og respektere forskjeller (Wolf, 2017, s.53). Som Larsen og Slåtten (2017, s.110) påpeker, så er det viktig at barna vet at alle er forskjellige, og som barnehageansatte skal vi ufarliggjøre disse forskjellene.

Person A sa at de fleste gangene finner noen flerspråklige barn hverandre å leke sammen siden de er mer trygge på hverandre når det kommer til språket. Her sier person A at barna møtte hverandre i språket og forstått hverandre bedre siden de sliter med språket sammen. Person A mente at det ikke noe utestenging mellom flerspråklige barn eller etnisk norske barn. Men at det blir sånn noen ganger at norsk barn finner hverandre og. Person A mente at de øvet veldig mye på språkkompetanse, der leken er i sentrum. Altså at leken er med å hjelpe flerspråklige barn med språkkompetansen. Person A sier at de jobber med å påvirke alle barna å leke sammen, der de kan hjelpe hverandre med språkkompetansen (vedlegg 1).

Person B sa at de ser at flerspråklige barn med lite språk faller fortere ut av rollelek, på grunn av den språkkompetansen som de har. Har mente person B at det er viktig å ha et språklig sterkt barn som klarer å delegere ut oppgave i rolleleken, der de sier at en servere mat eller er babyen. På denne måten kan leke være lengere, men hvis det ingen som gjør dette så ser de ansatte at barna med ikke så utviklet språk går av i leke fortere, fordi det blir for mye språklig dialog som foregår (vedlegg 1).

Det at flerspråklige barn finner hverandre i lek er ikke vanskelig å forstå hvorfor. Dette er fordi de forstår hverandre lettere og trenger ikke mye språk å leke sammen. De leker mest alene eller med andre flerspråklige barn enn med norske barn, fordi de fleste norske barn har mye språk, altså kan det norske språket. Så det gjør det lettere for dem å leke sammen. Men som pedagog det er her vi går inn for å hjelpe barna slik at alle føler at de tilhører en barnegruppe, selv om de har litt språk. Som Ohman (2012, s.106) sier, lykkes barna mest i lek når de klarer å etablere en felles lekeverden. Dette betyr at sammen utvikler barna sosiale ferdigheter og kreativitet. Så vår oppgave som pedagog er å oppmuntre barna til å leke i sammen, å være med på leken og å delta aktivt. På denne måten blir det lettere å inkludere alle barna, for eksempel rollelek. Dette sier Wolf (2020, s.93), at voksne skal være rundt barna og støtte dem i leken.

Det å bruke lek til å øve på språkkompetanse er veldig bra, der leken bidrar til å huske ord og uttrykk og er med på å gjøre språklæringen morsommere. Hvis vi tenker på for eksempel rollelek, er det en variert rolle som barn kan forta seg av. I denne typen lek bruker barnet mye dialog sammen med andre, og det er gjennom denne dialogen de lærer mye om seg selv og de andre barna. Lek bidrar sterkt til barns språkutvikling, så det er viktig at barnehagen tilrettelegger slik at barna har tilgang til kostymer som de kan bruke til rolleleken sin.

Som Birkeland (2017, s.68) påpeker, skaper barna sin egen fantasiverden i rollelek. I denne verdenen utvikler de problemløsningsevner og sosiale ferdigheter, ikke minst lærer de hvordan de skal være kreative. Barna lærer mange nye uttrykk og ord, uttrykke seg selv og forstår vanskelige ideer gjennom denne leken. Også (Skodvin, 2023, s.29) nevnte at Vygotsky sa at barna møter hverandre i omverdenen der de får bruke språket sitt og skape dialog sammen. Det er derfor viktig som pedagog å legge til rette for at barna både utvikle seg språklig og sosialt. På denne måten kan barna kommunisere og samhandle med andre lettere. De lærer å uttrykke følelsene sine språklig. Hvis et barn ikke har tilstrekkelig språk, kan det noe ganger føre til at de blir lett sinte og ender opp med å uttrykke seg fysisk hvis noe ikke går som de ønsker, eller de vil ikke delta i rollelek sammen med andre i det hele tatt på grunn av deres språkkompetanse, som Ohamn (2012, s.107) påpeker.

5. Oppsummering

Å arbeide med språk er sentralt for å skape trygghet for flerspråklige barn, da dette handler om å skape et trygt miljø der de blir inkludert og opplever tilhørighet. Gjennom en god tilrettelegging for flerspråklige barns språkkompetanse, bidrar vi til å hjelpe dem å utvikle og styrke selvtillit når det gjelder læring og kommunikasjon på norske. Vi er også med å hjelpe flerspråklige barn å bygge relasjoner med andre barn og motivere dem til å delta i lek, og dermed styrker vi fellesskapet.

Vi fant ut at i den barnehagen vi intervjuet, er det mye fokus på lesing, bruk av konkret materialer og rollelek når det kommer til tilrettelegging for flerspråklige barns språkkompetanse. Imidlertid mener vi at barnehagelærerne må engasjere barna mer direkte i handlingen. Vi mener at dramatisering effektiviserer læringsprosessen og bidrar til å bygge langtidsminne for flerspråklige barns språkutvikling. For eksempel, selv om det er bra at pedagogen leser en fortelling og bruker konkrete materialer for bedre for bedre forståelse, mener vi at å dramatisere sammen med barna styrker flerspråklige barns forståelse av fortellingen enda mer (Sæbø, 2020, s.39). Siden flerspråklige barn er aktive deltakere når de dramatisere, lærer de bedre, og det skaper muligheter for improvisasjon. Gjennom dette styrkes fellesskapet mellom barn og voksne.

Vi har gjennomført et didaktisk opplegg i den samme barnehage der vi gjennomførte forskningsintervjuet, men vi bestemte oss for å fokusere kun på intervjuet denne bacheloroppgaven. Det Didaktiske opplegget innebar at vi fortalte den valgte fortellingen med hjelp av konkret materialer til en barnegruppe av 4 åringer, hvor nesten alle var flerspråklige barn. Etter at vi fortalte fortellingen, spurte vi barna om de husket den. Vi ga dem deretter muligheten til å velge hvilken rolle de ville spille. Etter at barna hadde valgt roller, fikk de gjenfortelle fortellingen gjennom ved å dramatisere den i samarbeid med hverandre. Vi mener, og basert på tilbakemelding vi fikk fra en barnehagelærere observatør som var til stede i rommet, at dette bidro til å få flerspråklige barna til å delta og medvirke i samlingen. Dramatisering er med å bygge forståelsen av ny læring, skape tilhørighet, fellesskap og et godt miljø for både flerspråklige barn og barn generelt. Til å konkludere vi mener det er nødvendig å jobbe med aktive handlinger eller aktiviteter, som for eksempel dramatisering og musikk, for å stimuler flerspråklige barns språklæring (Olsholt og Scjelderup, 2018, s.70).

Litteraturliste

Akslen, N. Å (2012). Kulturforskjeller i barnehagen - mangfold, respekt og anerkjennelse Skoglund, I.R. & Åmot, I. (red.). *Anerkjennelsens kompleksitet*. I barnehagen og skole (s.164 -167). Universitetsforlaget.

Birkeland, T. (2017). Å skape verden gjennom språket - språklig dramatisering og rollelek. Bakke, K., Jenssen, C. & Sæbø, A. E. (Red). *Kunst, kultur og kreativitet*. Kunstfaglig arbeid i barnehagen (2 utg., s.68). Fagbokforlaget.

Dalland, O. (2020). *Metode- og oppgaveskriving* (7. utg.). Gyldendal Norsk Forlag.

Dahl, Ø. & Nesbø, C, B. (2021). *Rettighetshaver*. NRK

<https://ndla.no/subject:1:f1865fc-e4cc-48a0-918f-3530485ec424/topic:1:ae0e6304-d30e-4d3f-8e94-306d1a884e10/topic:1:39cc182f-dd5d-48ca-9333-f1e97f2da2f8/resource:0f322371-b383-4a89-b713-7919d8d0f87f>

Eide, B. J. (2009). Kompetanser for arbeid med mangfold - styrere og øvingslærer har ordet. - Barn og relasjon. Fajersson, Karlsson, Becher, Otterstad (Red). *Grip sjansene!* Profesjonskompetanse, barn og kulturelt mangfold. (s.197). Cappelen Akademisk forlag.

Faldet, A.-C., Skrefsrud, T.-A. & Somby, H. M. (2023). Vygotsky i forskning og praksis: Hvorfor rette blikket mot et sosiokulturelt læringssyn? I A.-C. Faldet, T.-A. Skrefsrud & H. M. Somby (Red.), *Læring i et Vygotsky-perspektiv: Muligheter og konsekvenser for opplæringen* (Kap. 1, s. 9–17). Cappelen Damm Akademisk.
<https://doi.org/10.23865/noasp.191.ch1>

Glaser, V. (2018). *Foreldresamarbeid barnehagen i et mangfoldig samfunn* (2.utg.). Universitetsforlaget.

Grøver, V. (2018). *Å lære språk i barnahagen. Kvaliteter ved barns samhandling med voksne og jevnaldrende som fremmer språklæring*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Jansen, K, E. (2019). *Medvirkning i praksis*. Deltakelse og dannelse i barnehagens hverdagsliv Fagbokforlaget.

Larsen, A. K. & Slåtten, V. M. (2015). *En bok om oppvekst samfunnsfag for barnehagelærer* (4.utg.). Fagbokforlaget.

Lillemyr, F. O. (2018). *Lek på alvor* (3.utg). universitetsforlaget.

Ohman, M. (2012). *Det viktigste er å få leke*. Pedagogisk Forum.

Olsholt, Ø. & Schjelderup, B. A. (2018). *Filosofi og etikk i barnehagen* (2.utg.). Cappelen Damm Akademisk.

Skodvin, A. (2023). Opphavet til Vygotskys perspektiver: Piagets og Vygotskys teorier om barns utvikling av tenkning og tale. I A.-C. Faldet, T.-A. Skrefsrud & H. M. Somby (Red.), *Læring i et Vygotsky-perspektiv: Muligheter og konsekvenser for opplæringen* (Kap. 2, s. 19–41). Cappelen Damm Akademisk.

<https://doi.org/10.23865/noasp.191.ch2>

Sæbø, A. B. (2010). *Drama i barnehagen* (3. utg.). Universitetsforlaget.

Qureshi, A. (2009). Hvordan inkludere barn med minoritetsbakgrunn i barnehagen? - Mangel på kunnskap og inkludering er alles ansvar. Fajersson, Karlsson, Becher, Otterstad (Red). *Grip sjansene!* Profesjonskompetanse, barn og kulturelt mangfold. (s.126-127 & 129 - 130). Cappelen Akademisk forlag.

Utdanningsdirektoratet. (2017). *Rammeplan for barnehagen. Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*. Udir. <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/rammeplan-for-barnehage/>

Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Massachusetts: Harvard University Press.

Wolf, D. K. (2017). *Medvirkning til barns spontane lek i barnehagen*. Universitetsforlaget.

Vedlegg 1

Intervju Spørsmål	Hvordan tilrettelegger barnehagen for flerspråkligbarns språkkompetanse?".	
Hvordan oppmuntre dere flerspråkligbarn til å delta i dramatisk lek?	<p>Person A hos dem så er barna allerede i leken på en måte, men av og til så går de litt inn og veileder dem.</p> <p>Men jeg ser jo at vi har vel et par gutter hos oss. Som ikke ennå har helt språket inne, men de leker veldig mye fysisk lek, dette er fordi de har ikke språket helt inn så de kompensere med fysisk lek. Det vil hjelpe dem inn i leken til å tenke at det viktigste er jo å legge grunnlaget for godt språk. Så, de jobber jo med språket, ved å lese og hjelpe dem med konkrete. Person A sa hvordan vi legger til rette for dette er at vi jobber med språk hver dag, det hjelper barna komme seg i leken lettere fordi person A mente språk og lek går hånd i hånd. Person A sa at unger som strever litt både med språk og lek forstår hverandre bedre, så det er lettere å leke sammen.</p>	<p>Person B sa at de hadde kostymer tilgjengelig for barna i lekerommet, i tillegg har de utvalg av temaer som har sammenheng med det eventyret de har lest, videreføre inspirasjon til lek. De leste om ulven og de tre små grisene, og der lærte barna om eventyret og hvem som var med, person b mente at unnsatte om barna har lite språk eller mye språk så vet de at det er en ulv som kommer blåser ned huset, og tre griser som går å gjemme seg. Person B sa at i avdelingen deres vil de at barna skal ha fellesnevner i lek, også at de er støttende, hjelper barna som ikke har mye språk og hjelpe barna å bygge relasjon med hverandre.</p>

<p>Bruker dere materiell for å støtte barna i lek?</p>	<p>Person A sa at de har kostymer tilgjengelig, og hun ser at det bidrar veldig godt til leken for de flerspråklige. For eksempel politiet og tyv er en lek som ikke krever mye språk så det er ikke vanskelig for flerspråklige barn å leke sammen med etniske norske. Person A sa at de har søkt for hjelp for et barn som de venter svar på for å hjelpe det barnet med språket, det de gjør imens er å lese sammen med barnet. Det å bare lese for barnet i 10 minutter og ha gode samtaler rundt boken hjelper mye med språket. Hvis det ikke hjelper så bruker de også konkreter. Person A sa at hvis de hadde jobbet mye med et eventyr så hadde de prøvd å sende hjem det eventyret så at foreldrene kunne oversette det til sitt språk.</p>	<p>Person B sa at de bruker konkret materiale i samlinger, og benevne alle materialene som de bruker. Det gjøre de med å spør barna hva de forskjellige materialene heter. I avdelingen så legge de fram dokumentasjon av det de har gjort i samlingen eller fra prosjekter, for eksempel eventyrer de hatt om (ulven og de tre små grisene). Der henge de opp bilde av mursteinstein, trehus og stålhus, også spør de barna om hva husene er laget av og da for barna reflektere over dette mente person B.</p>
<p>Hvordan synliggjære dere flerspråklige barn morsmål i barnehagen?</p>	<p>Person A sa at det har vært veldig lite av det, men de har av og til oppmuntret barna til å gjerne telle på sitt språk, når vi sammen spør om de gjerne kan si navnet sitt, eller jeg heter på sitt eget språk. Person A sa at de har plakat som viser for eksempel hvilket land barna kommer</p>	<p>Person B sa at de ikke har hatt så mye fokus på å synliggjøre flerspråklige barn morsmål i barnehagen. Men det de har gjort er å henge opp hvordan man sier hei på de forskjellige morsmålene de har i avdelingen. De lærer også små ord de bruker i hverdagen, for. Eksempelvis ost, i de forskjellige morsmålene de har</p>

	<p>fra. Og når det er høytider i disse landene så snakker vi litt om det. Person A sa at de ikke har bøker med barns språk, siden de ikke kan lese det for barn og at barna selv ikke kan heller. Men hvis vi jobber med et spesifikt eventyr så hadde med hatt det.</p>	<p>i avdelingen. Person b sa at nå de sende ut månedsbrev, så sprute de foreldrene om de kunne sende eventyr eller sanger fra deres land. Mente å samarbeid med foreldrene er en måte å synliggjøre språkene på avdelingen på, siden de som jobber på avdelingen ikke kan språkene til barna. Så en god dialog med de hjemme er det viktigste for å synliggjøre avdelingen. Person B sa at hvis det er en flerspråklig ansatt i avdelingen som kan snakke for. For eksempel urdu eller pakistansk, så kan det hjelpe barna som sliter.</p>
<p>Hvordan samarbeider barnehagen med foreldrene for å stryke barns språkferdigheter?</p>	<p>Person A sa at de oppfordrer foreldre til å jobbe med morsmålet hjemme og at de jobber med norsken i barnehagen. Person A sa at de som de ser strever hjelper de ekstra med. Mente også at selv om barna har begge foreldrene fra et annet land hjemme, så er det en del som snakker flytende norsk, så det er veldig forskjellig. Person A sa at så lenge de vet at barna faktisk klarer å uttrykke seg veldig bra på sitt eget språk, så vet de på en måte at det norske kommer etter hvert. Men hvis de vet at barna sliter med sitt eget språk og hjemme, så kan det være litt mer avansert med norsk.</p>	<p>Person B sier til foreldrene de skal fokusere på morsmålet sitt hjemme, mens i barnehagen skal de fokusere på norsk. Mente at hjemme er naturlig og trygt, altså de skal begge språkene når barna er to språklig. Mente at språk er kjempeviktig for å komme i lek, og i senere tid er de må lære seg lekerutiner, så bygger de språket ganske mye på det. Fortelle til foreldrene om eventyrene som de har lest i barnehagen og oppfordrer dem til å finne de eventyrene på deres språk og lese det for barna. Dette mente person B hadde vært lettere for barna å skjønne eventyret på norsk, selv om de har dårlig språkferdighet.</p>

<p>Tilrettelegging mellom norsk og flerspråklige barn i leken?</p>	<p>Person A sa at de fleste gangene finner noen flerspråklige barn hverandre å leke sammen siden de er mer trygge på hverandre når det kommer til språket. Her sier person A at barna møtte hverandre i språket og forstått hverandre bedre siden de sliter med språket sammen. Person A mente at det ikke noe utestenging mellom flerspråklige barn eller etnisk norske barn. Men at det blir sånn noen ganger at norsk barn finner hverandre og. Men person A mente at de øvet veldig mye på språkkompetanse, der leken er i sentrum. Altså at leken er med å hjelpe flerspråklige barn med språkkompetansen. Person A sier at de jobber med å påvirke alle barna å leke alle der de kan hjelpe hverandre med språkkompetansen.</p>	<p>Person B sa at de ser at flerspråklige barn med lite språk falle fortere ut av rollelek, på grunn av det språkkompetanse som de har. Har mente person b at det det er viktig å ha et språklig sterkt barn som klarer å delegere ut oppgave i rolleleken, der de sier at en servere mat eller er babyen. På denne måten kan leke være lengere, men hvis det ingen som gjør dette så ser de ansatte at barna med ikke så utviklet språk går av i leke fortere, fordi det blir for mye språklig dialog som foregår. Person B sa at fra dag til dag så ser de at de som har lite språk, har en type nonverbale lek der de trenger bare å bruke øyekontakt, uten at de trenger å snakke så mye med hverandre. Men noe ganger der barna med lite språk leke familie sammen med de som er språklige sterk, så merker ansattene at de som har lite språk ende opp å vær babyer, fordi der trenger de ikke snakke, men bare bable. Person b sa hvis de ser at dette foregår mye, så går de inn i leken å bytte litt på rollene så at det er ikke bare de med lite språk som skal være babyer. Her får ikke de noe språkligutvikling hvis de skal være babyer heletiden.</p>

Intervjuguide

Intervjuguide		
«Hvordan tilrettelegger barnehagen for flerspråklige barns språkkompetanse?»		
Relevante Temaer/undertemaene	Spørsmål	Stikkord for mulige oppfølgingsspørsmål
Bakgrunn	<ul style="list-style-type: none"> - Hvilken stilling har du i barnehagen? - Hvilken aldergruppe jobber du med? 	
Flerspråklige barn i lek	1. Hvordan oppmuntrer dere flerspråklige barn til å delta i lek?	
Støtte materiell og synliggjøring	2. Bruker dere materiell for å støtte dem i lek? 3. Hvordan synliggjøre dere flerspråklige barns morsmål i barnehagen? Altså bruker dere bøker på andre språk for at både flerspråklige barn og norske barn skal skjønne hva som blir lest?	
Foreldresamarbeid	4. Hvordan samarbeider barnehagen med foreldrene for å styrke flerspråklige barns språkferdigheter?	
Avsluttende spørsmål	Har du noen mer som du ønsker å ta opp her?	